ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 34] [ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4

Total No. of Questions : 34] [Total No. of Printed Pages : 4

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 44-M (OS)

Code No. : 44-M (OS)

ಶಿಕ್ಷಣ – II

EDUCATION – II

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಸಂಘಟನೆ

EDUCATIONAL MANAGEMENT AND SCHOOL ORGANISATION

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಹಳೆ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(Old Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 06. 06. 2017]

Date : 06. 06. 2017]

ಸಮಯ : ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2.00 ರಿಂದ 5.00 ರವರೆಗೆ] [ಪರಮಾವಧಿ ಅಂಕಗಳು : 100

Time : 2.00 P.M. to 5.00 P.M.] [Max. Marks : 100

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

भाग - A

I. खालीलपैकी कोणत्याही **चार** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. त्याच प्रश्नांच्या उप-प्रश्न (a) आणि (b) ची उत्तरे लिहीणे आवश्यक आहे. प्रत्येक प्रश्नाला **दहा** गुण आहेत. प्रत्येक उत्तर **तीन** पानापेक्षा जास्त असू नये. $4 \times 10 = 40$

1. a) शैक्षणिक व्यवस्थापनाच्या कार्याचे थोडक्यात वर्णन करा.

   b) लोकशाही व्यवस्थापन आणि सर्वाधिकार व्यवस्थापन यामधील फरकांची यादी करा. 5 + 5

2. a) शैक्षणिक व्यवस्थापनामध्ये केंद्र सरकारच्या भूमिकेचे थोडक्यात वर्णन करा.

   b) सर्व शिक्षण अभियानाची मुख्य उद्दिष्ट्ये लिहा. 6 + 4

3. a) शाळा सुधारणा समितीची (SDMC) रचना आणि कार्य लिहा.

   b) उत्तम प्रश्नपत्रिका तयार करताना शिक्षक या नात्याने तुम्ही अवलंबिलेल्या आवश्यक पायऱ्यांची चर्चा करा. 6 + 4

4. a) उत्तम शालेय इमारती बांधण्याच्या (बांधविण्याच्या) मार्गदर्शक तत्वांचे वर्णन करा.

b) संस्थेच्या योजनेत शिक्षक या नात्याने तुमची भूमिका कोणती ? 6 + 4

5. a) प्राथमिक शाळमध्ये ठेवण्यास आवश्यक असलेल्या विविध दस्तावेजाची (Records) यादी करा.

b) जेव्हा खात्याशी (department) तुम्ही कचेरीद्वारे (officially) व्यवहार करताना शिक्षक या नात्याने पालन करणे गरजेचे असलेल्या नियमांचे विश्लेषण करा. 6 + 4

6. a) पर्यवेक्षणाच्या वेगवेगळ्या पद्धती कोणत्या ? वर्णन करा.

b) क्षेत्र शिक्षणाधिकाऱ्याच्या मुख्य (BEO) जबाबदाऱ्या कोणत्या ? 6 + 4

7. a) वेळा-पत्रक म्हणजे काय ? वेळा-पत्रकाच्या प्रकारांचे वर्णन करा.

b) शिक्षक या नात्याने सध्याच्या (आताच्या) दिवसातील तुम्ही पालन करणे गरजेचे असलेल्या निती संहितेची चर्चा करा. 5 + 5

भाग - B

II. खालीलपैकी कोणत्याही **सात** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाला **पाच** गुण आहेत. प्रत्येक प्रश्नांचे उत्तर **एका** पानापेक्षा जास्त असू नये : $7 \times 5 = 35$

8. व्यवस्थापन आणि प्रशासन यामधील फरक लिहा.

9. जिल्हा प्राथमिक शिक्षण कार्यक्रमाची (DPEP) महत्वाची उद्दिष्ट्ये कोणती ?

10. कर्नाटक राज्यातील प्राथमिक शिक्षणाच्या शैक्षणिक पद्धतीच्या पायऱ्यांची (ladder) चर्चा करा.

11. उत्तम संस्थेच्या योजनेची गुणलक्षणे लिहा.

12. उच्च प्राथमिक शाळेच्या इमारतीच्या योजनेचा नमुना तयार करा आणि दर्शवा.

(i) मुख्याध्यापकाची खोली (ii) सभागृह (iii) वाचनालय आणि (iv) प्रयोगशाळा.

13. पाच गठ्ठा (5 Bundle) पद्धतीचे वर्गीकरण करा.

14. शाळेसाठी आवश्यक लाकडी सामान, कपाट आणि यासारख्या इतर वस्तुंची खरेदी करताना मुख्याध्यापकानी वापरलेल्या पद्धतीचे (procedure) विश्लेषण करा.

15. शैक्षणिक पर्यवेक्षणाची मुख्य उद्दिष्ट्ये कोणती ?

16. जिल्हा शिक्षणाधिकारी (DDPI) यांचे अधिकार आणि कर्तव्ये लिहा.

17. शिस्तीची जुनी परिकल्पना आणि शिस्तीची आधुनिक परिकल्पना यामधील फरकांची यादी करा.

भाग - C

III. खालीलपैकी कोणत्याही **पाच** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाला **तीन** गुण आहेत. प्रत्येक प्रश्नांचे उत्तर **अर्ध्या** पानापेक्षा जास्त असू नये : 5 × 3 = 15

18. विस्तृत स्वरूपात समाविष्ट असलेले शैक्षणिक व्यवस्थापनाचे घटक कोणते ?

19. 'काळा फलक क्रियेचा' अर्थ आणि उद्दिष्ट्ये लिहा.

20. मुलाला शाळेमध्ये प्रवेश देताना शिक्षकाने लक्षात ठेवण्याचे मुद्दे लिहा.

21. शालेय इमारतीचे बांधकाम करण्यापूर्वी लक्षात ठेवण्याच्या घटकांची (मुद्यांची) चर्चा करा.

22. शिक्षकांसाठी उपलब्ध असलेल्या विविध (वेगवेगळ्या) रजे (Leave) बद्दल लिहा.

23. चार प्रकारची शैक्षणिक पर्यवेक्षणे (supervision) लिहा.

24. शाळेचे वेळापत्रक तयार करताना कोणते मुद्दे (घटक) लक्षात ठेवले पाहिजेत ?

भाग - D

IV. खालील **सर्व** प्रश्नांची उत्तरे **एक** किंवा **दोन** वाक्यात लिहा. प्रत्येक प्रश्नाला **एक** गुण आहे.

$10 \times 1 = 10$

25. "सक्षम प्रशासकीय अभाव असेल तर सर्व योजना, धोरण आणि प्रचलीत परंपरा (सराव) निष्क्रिय ठरतात." हे विधान करणारा शिक्षणतज्ञ कोण ?

26. CAPE चा विस्तार करा.

27. केंद्रामध्ये मानव संसाधन विकासाचे मंत्री कोण आहेत ?

28. ज्ञानाचे मंदिर (भांडार) कशाला म्हणतात ?

29. शालेय इमारतीची सामान्य रचना कोणत्या इंग्रजी मुळाक्षराशी जुळते ?

30. "बदलणाऱ्या जगातील सर्व ज्ञान विद्यार्थ्यांना पुरविणारी शाळेतील ग्रथालय ही एक जीवंत कार्यशाळा आहे." हे सांगितलेल्या शिक्षणतज्ञाचे नांव लिहा.

31. शालेय दिनदर्शिका म्हणजे काय ?

32. शाळा आणि शिक्षण खाते यामधील सबंध स्थापित करणारा केंद्रबिंदू कोण ?

33. 'पर्यवेक्षण' या पदाचा अर्थ लिहा.

34. वर्षामध्ये शालेय कामकाजाचे कमीतकमी आवश्यक दिवस किती ?